

**Samtlige
kommunalbestyrelser,
regioner samt Selveje
Danmark, KL, Kirkens
Korshær, KFUM's Sociale
Arbejde, Landsforening af
Væresteder, WeShelter,
LOCHI, SBH**

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
post@sm.dk
www.sm.dk

Kopi: Socialtilsynene

Sagsnr.
2023 - 6865

Doknr.
785578

Dato
26.06.2024

Opfølgende og uddybende brev til skrivelse nr. 9014 af 15. november 2023 – Orientering om uvisiterede aktivitets- og samværstilbud

Social-, Bolig- og Ældreministeriet udsendte den 15. november 2023 en orienteringsskrivelse vedr. åbne og uvisiterede aktivitets- og samværstilbud.

Orienteringsskrivelsen er alene en vejledning om gældende regler for åbne og uvisiterede aktivitets- og samværstilbud (herefter "åbne tilbud") og visiterede aktivitets- og samværstilbud (herefter "visiterede tilbud").

Social-, Bolig- og Ældreministeren bemærker, at der med orienteringsskrivelsen er tale om en præcisering af gældende ret. Der er ikke sket en ændring af gældende regler eller muligheden for at drive åbne og uvisiterede tilbud. FølgEBrevet her skal tydeliggøre, hvordan de enkelte tilbud skal forholde sig til den udsendte orienteringsskrivelse.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har på baggrund af orienteringsskrivelsen modtaget en række spørgsmål. På den baggrund har ministeriet fundet anledning til at præcisere og tydeliggøre den udsendte orienteringsskrivelse med følgende:

1. Juridisk grundlag for åbne og visiterede aktivitets- og samværstilbud.
2. Konkret påvirkning og betydning i praksis for eksisterende åbne og visiterede aktivitets- og samværstilbud.
3. Konkret påvirkning og betydning i praksis for natcaféer.
4. Konkret påvirkning og betydning i praksis for eksisterende aktivitets- og samværstilbud, der både er visiterede og uvisiterede.
5. Kommunale retningslinjer for visiterede aktivitets- og samværstilbud, som kommunerne driver eller støtter efter § 79 i serviceloven.
6. Betydning for socialtilsynene.
7. Den gældende vejledning om åbne og visiterede samværs- og aktivitetstilbud.
8. Opsummering af gældende regler for §§ 79 og 104

De anførte punkter er beskrevet i de følgende afsnit (1-8):

Ad 1) Juridisk grundlag for åbne og uvisiterede aktivitets- og samværstilbud

Åbne tilbud er en vigtig indsats for socialt udsatte borgere og kan tilrettelægges på mange forskellige måder og under mange forskellige betegnelser. Det kan f.eks. være i form af varmetuer, væresteder, sociale caféer eller natcaféer. Tilbuddene er lavtærskelstilbud til en udsat borgergruppe, som kan have behov for et sted at være enten i dag-, aften- eller nattetimerne alt efter lokal tilrettelæggelse af tilbuddet. Sådanne tilbud kræver ikke forudgående kommunal visitation. Borgere i målgruppen skal kunne møde op og deltage i fællesskabet.

Efter kommunalreformen i 2007 blev serviceloven ændret således, at en borger skal visiteres af borgerens handlekommune til et aktivitets- og samværstilbud efter § 104 i serviceloven. Det vil sige, at kommunen skal have truffet afgørelse om, at borgeren skal modtage tilbuddet. § 104-tilbud vil typisk være tilbud til borgere med betydelig nedsat fysisk og psykisk funktionsevne. Efter gældende regler er det ikke muligt at oprette åbne tilbud efter servicelovens § 104. Ændringen af retstilstanden i 2007 er ved en fejl ikke afspejlet i vejledningen på området.

Private, herunder NGO'er, og kommuner kan drive åbne tilbud som fx væresteder, varmetuer og natcaféer mv. uden forudgående kommunal visitation. Disse tilbud har et aktiverende og forebyggende sigte.

Kommunen har mulighed for at yde tilskud til private aktivitets- og samværstilbud efter § 79 i serviceloven, herunder ved at stille lokaler til rådighed. Hvis kommunen yder støtte, er det kommunen, der fastsætter retningslinjer for, hvilken målgruppe der kan benytte tilbuddet eller tilbuddene, som modtager kommunal støtte. Det vil ofte være hensigtsmæssigt, at retningslinjerne udarbejdes i dialog med de lokale tilbud i kommunen, som har viden om brugernes behov.

Det er også muligt for private, herunder NGO'er, at drive åbne tilbud uden formelt ophæng i serviceloven og dermed uden kommunal finansiering. Sådanne tilbud kan f.eks. være finansieret af fondsmidler eller af en NGO's andre midler.

Med Lov nr. 217 af 5. marts 2024 fremgår nu en særskilt bemyndigelse for social- og boligministeren til at fastsætte regler vedrørende betaling for af aktivitets- og samværstilbud på socialområdet, mens bemyndigelsen for ældreministeren fortsat gælder for tilbud på ældreområdet. Dette er blevet vedtaget for at tydeliggøre, at åbne tilbud som væresteder, sociale caféer, varmetuer mv. er tilbud på socialområdet.

Ad 2) Konkret påvirkning og betydning i praksis for eksisterende åbne og uvisiterede aktivitets- og samværstilbud

Åbne tilbud skal ikke ændre praksis. Tilbuddene kan fortsat eksistere, og kommunen kan yde driftsstøtte eller drive tilbuddet efter § 79 i serviceloven, ligesom private kan drive et åbent tilbud uden lovophæng i serviceloven og uden kommunal finansiering.

For tilbud, som alene modtager borgere, der ikke er visiterede af kommunen, gælder takstfinansieringsreglerne ikke, og tilbuddet skal ikke fremgå af

Tilbudsportalen, jf. dog punkt 6. Tilbud, som modtager uvisiterede borgere, og som tidligere uden hjemmel har opkrævet en takst hos kommunen, kan indgå en aftale med kommunen om driftsstøtte. Det kan aftales, at driftsstøtten gives som et fast samlet beløb, eller det er afhængigt af, hvor mange borgere der benytter tilbuddet.

For åbne og uvisiterede tilbud, der lige nu har en aftale med en kommune om finansiering af tilbuddet, hvoraf det fremgår, at kommunen betaler takst for tilbuddet efter § 104, vil det være muligt at lave en tillægsaftale/allonge, der vil gælde frem til, at aftalen skal genforhandles. Heri vil kommune og tilbud for eksempel kunne fastsætte, at der fortsat gives kommunalt tilskud til tilbuddet efter § 79.

Hvis man driver et uvisiteret og åbent tilbud, der fremgår af Tilbudsportalen som et § 104-tilbud, skal tilbuddet slettes på Tilbudsportalen, jf. dog punkt 6. Dette gøres ved at tage kontakt til kommunen og bede dem om at nedlægge tilbuddet på Tilbudsportalen. Der findes vejledning til kommunen om, hvordan de nedlægger et tilbud på Tilbudsportalen [supportside](#). Det er også muligt finde vejledning i vedlagte pdf-guide.

Ad 3) Konkret påvirkning og betydning i praksis for natcaféer

Natcaféer (også omtalt natherberger, varmestuer, mv.) skal, hvis der er tale om et kommunalt tilbud drives efter § 79 i serviceloven. Hvis der er tale om et tilbud med privat driftsherre, kan kommunen yde driftsstøtte efter § 79, eller tilbuddet kan være fuldt finansieret af driftsherren, f.eks. gennem fondsmidler.

Ad 4) Konkret påvirkning og betydning i praksis for eksisterende åbne og uvisiterede aktivitets- og samværstilbud, hvis brugere både er visiterede og uvisiterede

For tilbud, som både modtager borgere, der er visiterede af kommunen, og borgere, der ikke er visiterede, gælder, at tilbuddet fortsat kan være et tilbud for både visiterede og uvisiterede borgere, også på samme matrikel.

Det vil i så tilfælde kræve, at udgifterne til de to tilbud kan skelnes fra hinanden. Tilbuddet vil for de visiterede borgere være et § 104-tilbud og for ikke-visiterede borgere kunne drives af kommunen eller modtage kommunal støtte efter § 79. Det gælder dog, at det alene er den visiterede del af tilbuddet (§ 104-tilbuddet), som er omfattet af takstfinansieringsreglerne, og som der dermed skal beregnes en takst for, der skal fremgå af Tilbudsportalen.

For en visiteret borger skal tilbuddets indsats for borgeren basere sig på en aftale med borgerens handlekommune, og kommunen betaler en pris for tilbuddet til borgeren. Der kan indgås bl.a. abonnementsaftaler efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1364 af 28. november 2023 om finansiering af visse ydelser og tilbud efter lov om social service og barnets lov samt betaling for unges ophold i Kriminalforsorgens institutioner (finansieringsbekendtgørelsen). Ved abonnementsordninger forstås ordninger, hvor en kommunalbestyrelse køber en generel trækningsret på en konkret ydelse eller ydelsespakke i stedet for at købe et konkret fastsat antal ydelser/pladser i tilbuddet. Dette betyder, at det ikke vil være nødvendigt, at der indgås en aftale om, at den enkelte borger modtager hjælp i tilbuddet. Det vil dog fortsat være et krav, at kommunen har visiteret borgeren til tilbuddet.

For tilbud, som alene modtager borgere, der ikke er visiterede af kommunen, gælder takstfinansieringsreglerne ikke, og tilbuddet skal ikke fremgå af Tilbudsportalen, jf. dog punkt 6.

Det følger af § 8 i bekendtgørelse om Tilbudsportalen, at kommunen påser, at de indberettede og offentliggjorte oplysninger om det enkelte § 104-tilbud er i overensstemmelse med de faktiske forhold. Ændringer i oplysninger om et tilbuds tilbudstype, målgruppe, antal pladser, ydelser og adresse/fysiske rammer skal indberettes straks til Tilbudsportalen.

Ad 5) Kommunale retningslinjer for tilbud som kommunerne driver eller støtter efter § 79

Det fremgår af § 79, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte. Herudover fremgår, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for, hvilke persongrupper der kan benytte tilbuddene. Der er fri etableringsret, hvorfor kommunalbestyrelsens mulighed for at fastsætte retningslinjer alene gælder for tilbud, som kommunalbestyrelsen driver eller støtter med finansiering.

Følgende fremgår af vejledning nr. 9765 af 2. oktober 2023 om hjælp og støtte efter lov om social service:

"Kommunalbestyrelsen har med bestemmelsen hjemmel til at kunne iværksætte eller yde tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte. Det er kommunalbestyrelsen, der - afhængigt af kommunale forhold – træffer beslutning om målgruppen for tilbuddene."

Social-, Bolig- og Ældreministeriet vil snarest muligt tilrette vejledningen, således at det fremgår, at kommunalbestyrelsens mulighed for at træffe beslutning om målgruppen for tilbud, der drives af kommunen eller modtager kommunal finansiering efter § 79 på socialområdet alene vil gælde for tilbud, som kommunalbestyrelsen driver eller støtter med finansiering.

Det vil ofte være hensigtsmæssigt, at kommunen er i dialog med lokale aktivitets- og samværstilbud og andre interessenter i udarbejdelsen af retningslinjerne for, hvilke persongrupper der kan benytte tilbuddene, som kommunen driver eller yder tilskud til.

Ad 6) Betydning for socialtilsynene

Hverken § 104-tilbud eller aktivitets- og samværstilbud, der er kommunal drevet eller modtager kommunal finansiering efter § 79, er omfattede af socialtilsynet, jf. § 4, stk. 1, i lov om socialtilsyn (socialtilsynsloven).

Hvis et af de nævnte tilbud er etableret som en del af et tilbud, der er omfattet af socialtilsynsloven, f.eks. et herberg efter servicelovens § 110, er det dog omfattet af socialtilsynet, jf. § 4, stk. 3, i lov om socialtilsyn, da socialtilsynets godkendelse af og tilsyn med tilbud omfatter den samlede indsats efter lov om social service, som leveres i tilbuddet.

I disse tilfælde kan det registreres på Tilbudsportalen under særlige forhold omkring pladser, og det skal fremgå af tilbuddets godkendelse, at tilbuddet tilbyder aktiverende og støttende indsats efter § 79.

Ad 7) Den gældende vejledning om åbne- og uvisiterede samværs- og aktivitetstilbud

Social-, Bolig- og Ældreministeriet er opmærksom på, at det fremgår af vejledning nr. 9286 af 26. april 2018 om ledsageordning, kontaktperson til døvblinde, funktionsevne-metoden, beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud, at der med samværs- og aktivitetstilbud efter § 104 både kan være tale om tilbud med visitation og åbne tilbud uden visitation. Ministeriet vil snarest muligt tilrette vejledningen, således at det fremgår, at åbne tilbud som væresteder, sociale caféer, varmestuer mv. anføres som eksempler på generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte, der kan modtage støtte efter servicelovens § 79.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet vil herudover tilrette hjemmesidetekst og øvrige informationskilder, således at disse afspejler regelgrundlaget for åbne tilbud.

Ad 8) Opsummering af gældende regler for §§ 79 og 104

Det bemærkes afslutningsvis, at orienteringsskrivelsen af den 15. november 2023 alene er en vejledning om gældende regler på området, som vedrører hjemmel til at drive åbne tilbud. Der er således ikke tale om ændring af gældende regler for hhv. §§ 79 og 104 i serviceloven.

Orienteringsskrivelsen ændrer dermed heller ikke på, at kommunerne fortsat har mulighed for, at driftsherrer, som også driver et åbent og uvisiteret samværs- og aktivitetstilbud, kan være leverandører af bostøtte efter § 85 i serviceloven.

Med orienteringsskrivelsen ændres heller ikke på målgruppen for åbne tilbud. Borgere, der tidligere har gjort brug af de åbne tilbud, som fejlagtigt har været oprettet efter servicelovens § 104, vil fremover kunne rummes af tilbud efter servicelovens § 79.

Med venlig hilsen

Marie-Louise Linneballe Hansen
Kontorchef, Udsatte Voksne